

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 25. oktobra 1924.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 127.

Dr. Ivan Černe:

Zakonite določbe kot ovire gradbene delavnosti.

Ako govorim o takih zakonih in drugih naredbenim potem izdanih določbah, ki se tičejo novih zgradb, oziroma prenovljenja starih, in kupčije s stavbnimi parcelami, imam v mislih zakone in naredbe, ki so izšle v povojnem času in ki resno ovirajo gradbeno delavnost. Predvsem navajam izpremembe, ki jih je vpeljal novi taksni zakon, v kolikor se je stare zakonite določbe ukinilo oziroma izpremenilo, nato pa preidem k drugim zakonom oziroma posameznim pokrajinskim naredbenim potem izdanim določbam, ki v omejenem okviru ovirajo zidanje novih zgradb in s tem produkcijo stanovanjskih prostorov.

1. Tar post. 24. zakona o taksah in pristojbinah, ki določa, da se ima za gradbeno pogodbo plačati taksa 2%, t. j. ista taksa, kakor za nakup premoženja.

2. Ker imajo gradbena podjetja plačevati prometni davek 1%, pade seveda tudi ta kot breme na novo zgradbo.

3. Določba taksnega zakona v tar. post. 12., pripomba 3., da se ukinja § 3. (starega) zakona o pristojbinah, ki je dovoljeval gotove ugodnosti pri prenosu novih oziroma prenovljenih davka prostih zgradbah. Ker je bila v takih slučajih znižana tedaj 4% znašajoča prenosna pristojbina na 2 in 1/2%, ako se je taka zgradba prodala v teku 4 let, in na 3%, ako je preteklo 4—6 let, odkar je bila nova ali prenovljena zgradba za porabo gotova, je bil v prenosni pristojbini gotov impulz za špekulativno zgradbo novih poslopij. S pod 3. navedeno določbo taksnega zakona je bila ta znižana pristojbina ukinjena ter je bila s tem za gradbeno delavnost podana nova ovira.

4. Po novem taksnem zakonu ima plačevati vsaka juridična oseba, ki je lastnik kake zgradbe oziroma nepremičnine, pristojbinski namestek letnih 0.2% vrednosti, event. 0.4% kot posebni davek. Stavbe, ki jih postavijo uradniške in delavske zadrage brez vsake špekulacije, so proste tega pristojbinskega nametka. Ta določba taksnega zakona je posebno važna za slučaj, da se hoče postaviti večje hiše v mestu, katerih seveda ne zmorejo niti uradniške, niti delavske zadrage, pa vsled tega ovira gradbo takih skupnih hiš, ker je stalna letna dajatev, ki poleg davka in drugih pristojbin onemogoča rentabilnost poslopija, prevelika zapreka za računajoče interese.

5. Po obstoječih zakonih ni mogoče deliti lastnine hiš po nadstropjih, kakor je bilo to svoječasno običajno. Da je v sedanjih časih za ta način nepremičninske lastnine zopet nastala potreba, nam kaže zadnji nemški juristski kongres, ki se je vršil pred dobrim mesecem. Na tem kongresu, ki je zboroval v Heidelbergu v drugi polovici septembra, je zastopal prof. dr. Ruth in tudi dr. Klang v Dunaju mnenje, da naj bi se lastnina po nadstropjih zopet vpeljala. Razlog za to so današnje gospodarske prilike, ki onemogočajo posameznim zgradbo velikih mestnih hiš, bodisi vsled pomanjkanja kapitala ali kredita, ker v današnji dobi splošnega obubožanja in visokih gradbenih stroškov ni mogoče investirati enemu samemu tako velike vsote v posamezne stanovanjske zgradbe. Ako se za izvršitev takih skupnih zgradb stvorijo družbe, ki imajo samo ta namen, da postavijo

hišo, podraži današnja zakonodaja vsled visokih družbenih pristojbin, družbenih davkov in predpisov, da se morajo vsakoletno vršiti občni zbori in podobne formalnosti, tako zelo ta način konzorcijev, da je njihova sestava vnaprej onemogočena; da bi se pa posamezniki združili v konzorcije ali priložnostne družbe brez natančno določenih pravic in razmerja drugega proti drugemu, zopet ni mogoče, ker posamezniki niso zadostno zavarovani med seboj za slučaj smrti enega ali drugega, izpremembe v premoženju in podobnem, da njihova, do takrat skupna lastnina ne pride na sodno dražbo in tako v nevarnost, da zgradba, ki so jo postavili skupno, pride proti njegovi volji v tuje roke. Tukaj more od pomoči lastnina, ki se deli po nadstropjih tako, da bi več posameznikov lahko postavilo v mestu zgradbo, ki bi bila last posameznih, ne da bi se jim bilo treba bati vseh onih neprilic, ki sem jih ravno preje naštel. To je važno za današnje čase in moram smatrati za dolžnost zakonodaje, da temu vprašanju poveri vso pozornost. Posebno velja to za mesta, kjer so predpisane visoke zgradbe.

6. Velika ovira za gradbo stanovanjskih poslopij je seveda obstoječi stanovanjski zakon. O tem pisati bi bilo odveč, kajti, dokler je ta zakon v veljavi, se razume samoposebi, da ne bo nihče zidal, ako ve, da se vloženi denar ne obrestuje. Ako bo sprejet novi projekt stanovanjskega zakona, bo vsled povišanih stanarin dan nekak impulz za zidanje novih stanovanjskih zgradb. Popolna prostost stanovanjske zakonodaje bi pa v par letih nadomestila primanjkujoča stanovanja ter bi obenem brezposelnost, ki jo že hudo občutimo danes, popolnoma odpravila.

7. Prenosna pristojbina 6% je odločno previsoka ter obtežuje prenose, oziroma je vzrok, da se pogostokrat kupna cena maskira.

8. V mnogih krajih je vpeljan davek od prirastka na vrednost od nepremičnin tudi novih stavb in zemljišč. Ta davek je krivičen in neutemeljen, dokler se za bazo njegove odmere ne jemlje zlata pariteta. Po sedaj veljavnem zakonu se n. pr. v Ljubljani računa semtertje in uporablja koeficient, ki se določa brez pravega upoštevanja dejanskega stanja valute, ki je pač najvažnejša, saj se plača v njej kupnina. Dokler se ne vzame za podlago zlata vrednost, je vsak račun fikijski, kakor tudi to, da imajo občine svoj dobiček pri takih kupčijah; njihova korist je v glavnem v novih stavbah, katere bi morale pospeševati z vsemi silami in sredstvi. Ob visoki državni pristojbini za prenos lastninske pravice je vsaka obremenitev pri novih zgradbah in zemljiščih neumestno podraževanje, pri starih stavbah pa neupravičeno povzročanje stroškov, ker je večinoma v korist stavbe in splošnosti, ako pride stavba v močnejše roke, ki jo bodo lahko vzdrževale, dočim sedaj propada.

S tem mislim, da sem v glavnem naštel sedaj veljavne zakonite določbe, ki v svoji ostrosti oziroma tudi neupravičenosti ovirajo produkcijo novih stanovanjskih prostorov in povzročajo stalnost stanovanjske krize. Kakor je pred kratkim v »Slovencu« z dne 12. oktobra Ivan Ogrin navedel, manjka v Ljubljani sedaj še 900 stanovanj ter je pač neobhodno po-

trebno, da se vse zakonite določbe, ki ovirajo gradbo novih poslopij, omili oziroma za gotov čas izpremeni tako, da njihova ostrina izgine. Ako se vzame posamezne gori navedene točke, to niti ni težko ter bi izpadek na dohodkih vsled pristojbin oziroma davkov, ki so vpeljani po novem taksnem zakonu oziroma po drugih sedaj veljavnih določbah, niti ne prišel v poštev z ugodnostmi, ki bi jih dobila splošnost in država, ako se oživi gradbena delavnost. Stanovanjska kriza bo izginila in tudi sedaj že precej huda brezposelnost se bo umaknila splošni delavnosti, saj je znano, da je ravno gradbena delavnost ona, ki oploja vse obrti in jih zaposli.

Nato bi bil še en pogoj izpolniti, ki ni malega pomena za novo gradbeno delavnost poleg zakonitih ovir, t. j. sedanja obrestna mera hipotek. Ako se oni zavodi, ki so bili svoječasno zaposleni v hipotekarni branži, zopet usmerijo v isto delavnost, t. j. da bodo dajali hipoteke po primerni obrestni meri 6—8% ter se splošno obrestno mero reducira na nižjo številko, bo zopet zadosti denarja za hipoteke. Ako računamo namreč hipoteke

z amortizacijo po 8—10%, bo že marsikomu dana možnost, da s svojimi dohodki zmaga obresti posojila, ki so potrebne za postavitev malih stanovanjskih zgradb. Obrestna mera je namreč danes glavni vzrok obstoječe druginje in neposreden vzrok nezaposelnosti. Kapaciteta naše industrije je danes kolikortoliko že zadostna, da krije skoro celo domačo porabo, treba je le, da se jo zaposli. Za to manjkajo gnotna sredstva, ker industrija s sedanjimi obrestmi ne more delati ter vsled tega ustavlja obrate in odpušča delavce. Ako bo šlo tako naprej, bo tekom zime prišlo naše delavstvo v hud položaj, istotako tudi srednji stan in inteligenca, ker je videti, da nezaposelnost prehaja v vse sloje in stroke.

Ako se torej omilijo, oziroma sploh izpremene gori navedeni zakoni in zakonite določbe za gotov čas ter se obrestna mera zniža, bo s tem podana možnost, da naše gospodarstvo, ki je danes v taki krizi, kakor ni bilo niti v letih 1907. in 1908., ozdravi, in da se s tem približamo normalnim razmeram, ki so pogoj reda in napredka v državi.

Kako se piše v Ameriki o finančnem gospodarstvu Jugoslavije.

Upravitelj Frank Sachser-jeve State Banke v New Yorku, g. Roland Kuss, katerega oče biva pri nas v Laškem, je objavil poročilo o finančnem gospodarstvu Jugoslavije, v katerem pravi:

V sledečem poročilu sem posvečal posebno pozornost onim točkam, ki tvorijo temelj gospodarskega in denarnega položaja. Zato sem pred vsem razpravljaj o plačilnih sredstvih, o narodnem bankarstvu, o meničnem eskontu in trgovskem kreditu.

Najvažnejši faktor v narodnem gospodarstvu je brez dvoma vrednost denarja, ki je v sedanjih časih v tesnejših stikih s proračunsko ali fiskalno politiko ter vprašanju inozemske trgovine kot ob času, ko je ohranjenje zlate rezerve od 40 do 60 odstotkov zadostovalo, da se zagotovi zlato pariteto denarne enote.

Omahujoča denarna vrednost je pravi vir ekonomskih ali narodnogospodarskih vznemirjenj. To omahovanje ovira in krči produkcijo, ker je slednja podrejena špekulativnim rizikom in ker stavlja negotovost v nakupno silo rentnih in stalnih dohodkov.

Ko se je jugoslovanska vlada lotila tega problema, je kazala denarna vrednost vse znake napredujoče inflacije obenem s tendenco vedno zmanjšujoče se vrednosti. V poštev sta prišli dve konstruktivni poti, da se namreč uveljavi odredbe za povečanje veljave dinarja v namenu, da se ga stavi nazaj na zlato podlago ali da se dinar stabilizira krog sedanje višine ter črpa iz lepih trgovskih prebitkov zadostne rezerve za stabiliziranje dinarja na višjem temelju.

Finančni minister se je odločil za politiko stabilizacije, ker jo je bilo mogoče izvesti brez zunanje pomoči in ker je oslabiljala opozicijo gotovih trgovskih krogov, ki so se držali precej kratkovidnega mnenja, da bi »napihnjeni« denar (inflated currency) pospešil produkcijo ter ustvaril trge za poljedelske proizvode.

Finančna politika zadnjih dveh let je uveljavila gotove regulacije, ki so omejevale prosto trgovino z inozemskimi valutami in katere so banke in inozemska trgovina občutile kot težko, a na drugi strani so nudile vladi možnost, da uspešno kontrolira

inozemska plačilna sredstva, ki so bila na razpolago. Izdaja denarja je poverjena potom posebnega privilegija Narodni banki.

Preje omenjeno politiko stabilizacije so v polni meri podpirali ravnatelji Narodne banke, ki so sklenili, da ne bodo nudili vladi nikakih nadaljnjih nepokritih posojil, dočim je finančni minister, ki je tudi član sveta ravnateljev, sklenil, da ne bo stavljal nikakih prošenj za dodatna posojila. Odločnost Narodne banke je počasi izboljšala vrednost dinarja in to je razvidno iz tedenskih poročil banke.

Če posežemo nazaj do oktobra 1923, vidimo, da je padla cirkulacija od 6 milijard na 5.408.000.000 junija meseca tekočega leta. Ob istem času pa se je povečalo pokritje, obstoječe iz zlata, srebra ter skladov v inozemskih bankah za več milijonov, do 442 milijonov.

Vsakemu, ki zasleduje poročila državnih bank različnih dežel, se bo zdelo čudno, da se drži Narodna banka običaja, da sestavlja skupne zneske inozemskih bilanc na način, ki onemogoča določiti natančni odstotek skupnega pokritja. V bančnih poročilih se bilance v deželah z zdravo valuto navaja kot da so na zlato temelju. Vsled tega se smatra en dolar za 5 dinarjev (v zlatu), angleški funt za 25 Din, švicarski in francoski frank ter italijansko liro pa enakovredno enemu dinarju.

Med omenjenimi valutami je dolar na zlato podlagi, dočim so vse druge valute menjajoče se vrednosti, kajti angleški funt ima le 90 odstotkov, švicarski frank le 95, francoski frank le 27 in italijanska lira le 23 odstotkov svoje temeljne zlate vrednosti.

Dosledno s politiko Narodne banke se lahko domneva, da obstoja pretežna večina inozemskih bilanc iz dolarjev, funtov in švicarskih frankov. Vse tozadevne ocene pa so izpostavljene dvomom in radi enostavnega argumenta lahko smatramo kot ugotovljeno, da so zlati ekvivalenti (enake vrednosti) različnih inozemskih bilanc približno isti. V tem slučaju bi dovoljevala povprečna vrednost zlato vrednost 67 odstotkov vseh bilanc, kar bi seveda skrhilo njih skupno vsoto od 350 milijonov dinarjev na 325 milijonov dinarjev.

Če se postopa že z zdravimi valutami na tako samovoljen način, je seveda še manj prilike za določanje vrednosti oslabljenih valut kot so češkoslovaške krone, drahme, levi in leji. Radi obsežnih trgovskih odnošajev z dotičnimi deželami mora imeti Narodna banka precejšnje vsote teh deviz.

Odnosaje Narodne banke z državnimi financami znači v prvi vrsti 2964 milijonov dinarjev državnega dolga pri Narodni banki. Ta dolg je bil napravljen v svrhu, da se pokrije del tega, kar lahko imenujemo organizacijske stroške novo ustanovljene dežele. Kot jamščino za ta dolg je postavila vlada zemljišča in gozdove, katerih vrednost daleko presega hipoteke, čeprav ni tak način financiranja v soglasju z zdravimi denarnimi principi. Država je nadalje dolžna Narodni banki 1596 milijonov dinarjev za zamenjavo kronskega bankovca. Vlada se ni vsled tega v zadnjem času le vzdržala izposojanja, temveč je tudi dejanski skrčila dolg za več milijonov, ker je vedela, da se bo smatralo dinar državnim zadolžnim certifikatom, ne pa bankovcem, pokritim z zlatom in trgovskimi menicami, dokler ne bodo izginile te postavke iz bančne bilance.

Za refundiranje ali vrnitev tega dolga je najbolj priporočljivo izdajanje vladnih zemljiških bonov, spravljanih v promet potom Narodne banke. Tem bonom bi bilo treba nuditi posebne izposojevalne privilegije pri Narodni banki, da se jim da značaj likvidne investicije.

V zvezi s tem je treba omeniti diskontno politiko Narodne banke v namenu, da uvedemo kratko razpravo hib bančnega sistema, ki so v tako veliki meri povečale sedanjo kreditno krizo. Imenujemo jo izrecno kreditno krizo, kajti pomanjkanje denarja, znan kot denarna kriza, je bila le začasna težkoča, ki je bila posledica kritične inflacije in preveč okorne kreditne sestave.

Soglasno s svojimi pravili eskontiranja Narodna banka dvoimenske menice za banke, industrijalne korporacije in trgovske hiše do obsega njih eskontnega kredita. Ni treba, da bi bile te menice trgovski ali bančni akcepti za odpremo ali skladiščenje dejanskega obstoječega blaga in bankam je vsled tega treba pri izrabljanju eskontnih pogodnosti pri Narodni banki dobiti le dve imeni, da se ustvari tako menico. Take menice so splošno znane pod meničnim imenom »Gefälligkeitsakcepte«. Če upoštevamo dejstva, da kontrolirajo banke večino industrij in da obvladajo potom medsebojno spojenih direktorijev uporabo sposobnih imen z največjimi eskontnimi krediti; če pomislimo nadalje, da nekatere banke, ki so že eskontirale do svoje skrajne zmožnosti, prezentirajo svoje lastne menice, proti vplačilu dobre provizije potom drugih zavodov z neizrabljenim kreditom, bomo lahko spoznali, da je ta praksa vir kreditne inflacije.

Da se izognem vsaki napačni razlagi, je treba poudariti, da je bila zloraba kreditnih ugodnosti vedno na strani eskontnih bank, če je sploh kdaj obstojala, ker je Narodna banka postopala po pravilih, ki ne smatrajo akcepte strogo trgovskim menicam.

Narodna banka je po liberalnem razširjenju kreditov na vse panoge gospodarstva tekom preteklega leta dejanski skrčila svoje kredite do takega obsega, da krijejo sedaj, v splošnem le legitimne trgovske potrebe.

Težko je reči, kaj je napotilo Narodno banko, da obdrži oficijelno eskontno mero pri 6 odstotkih, kar je v popolnem nasprotju z dejanskimi cenami trgovskega in naloženega denarja. Denarne cene varirajo od 15 odstotkov za prvorazredne hipoteke do 25 in 30 odstotkov za druga zasilna posojila. Narodni banki se očitno ne zdi potrebno ohraniti kontrolo nad denarnim trgom, kar pa ne pomenja z ozirom na pomanjkanje kapitala nobene nevarnosti za banko, da bi izgubila kaj svojega eskontnega posla.

Narodna banka je v sodelovanju z drugimi vodilnimi bankami pričela z

inicijativo, da uvede uporabo trgovskih menic kot nadomestilo za tekoče račune. Banke z velikimi eskontnimi krediti ponujajo sedaj denar proti trgov. menicam, po 16 odstotkov, a za stare kredite, oziroma na tekočih računih se računa več kot 25 odstotkov. Mnenje med bankirji in trgovci glede praktičnih uspehov te proporcije je razdeljeno, a končno bodo prišli do spoznanja, da mora določen kredit, kot zastopan v menici stopiti na mesto nedoločene ali neskončne obligacije tekočega kredita, če se hoče v bodočnosti preprečiti inflacijo kredita s takimi usodepolnimi posledicami.

Izposojevalci, ki prosijo za kredit v namenu, da ga legitimno uporabijo ter vrnejo denar ob določenem času, ne bodo v splošnem nasprotovali, da dajo v tej svoji obljubi obliko obveznice ter opremijo te obveznice tudi z jamstvom zanesljivega trgovskega prijatelja. Treba je priznati, da ni celo to postopanje posebno zdravo, ker je slično obliki nakopičenih kreditov, a na vsak način je izboljšanje v primeri s tekočimi računi. Ker so take obveznice dobre za eskontiranje, bi jih lahko obenem z navadnimi trgovskimi obveznicami hranili v blagajnah bank. Praktična posledica te izpremembe bi bila, da bi se ohranile banke likvidne in kar je prav tako važno, bi se tudi omejilo obnavljanje in dajanje kreditov na začasno izposojevalno možnost bank. S takimi varnostnimi odredbami bi se dalo preprečiti precej ostro sedanje krizo.

(Konec prihodnjič.)

Iz davčne prakse.

(Važna razsodba celjskega upravnega sodišča.)

(Nadaljevanje.)

Poudariti je treba predvsem, da se ob priliki vpogleda v ugotovilo, da so se vodile knjige nepravilno, pač pa ugotovilo, da so se prenosi iz knjig oziroma knjižnih pripomočkov v druge knjige pravilno izvrševali, da ni bilo pometakem nobenega osnovanega pomisleka proti verodostojnosti knjižnih vpisov samih. Potrebna in naravna posledica takih knjig je v obče njihova dokazilna moč, tako da se mora vknjižbam verjeti. Blagajniška knjiga izkazuje visokost na drobno in proti gotovini prodanega blaga. V tem oziru se strinja po vpogledu dognani promet z od stranke napovedanim. Iz glavne knjige, ki nudi, pravilno vodena, že sama na sebi zadostni pregled o celem poslovanju, pa se je dalo posneti velikost na debelo proti dobavitelcem in računom prodanega blaga. Kontrola dobavnic in računov je glasom izvida potrdila pravilnost prenosov v glavno knjigo. Trditvi stranke, da je z vpogledom v predložene knjige doprinesla dokaz za visokost prometa, se tedaj ne more oporekati iz razlogov, ki jih navaja vpogled izvršujoči organ davčnega oblastva v zapisniku z dne 18. januarja 1922. Upravno sodišče je upravičeno k preizkušnji razlogov, ki so dovedli glasom tega zapisnika do zaključka, da se dokaz z vpogledom v knjige ni posrečil, ker ne gre za stvar prostega preudarka po čl. 19., točka 3., zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih z dne 17. maja 1922, Službene novine št. 111, nego za prosto presojo dokazilnih sredstev v zmislu § 277. zakona o osebnih davkih. Ugotavlja se še, da je bil vpogled v knjige ponujen prizivu, tedaj v prizivnem postopanju. Iz tega razloga ne zadostuje, da se je o uspehu vpogleda izrekel samo uradnik davčnega oblastva, ki je izvršil vpogled, nego bi morala prizivna komisija sama v zmislu prej omenjenega paragrafa izreči uspeh ali neuspeh ponujenega vpogleda in svoj izrek v zmislu 2. odstavka tega paragrafa z lastnimi razlogi podpreti. S predmetno tožbo izpodbijana odločba prizivne komisije navaja sicer, da se vpogled v knjige ni posrečil, nima pa nobenih tozadevnih lastnih razlogov. V tem oziru se mora upravno postopanje smatrati kot bistveno pomanjk-

ljivo, katero mora upravno sodišče, ker je v nujni zvezi s tožbeno točko 1., uradoma upoštevati, tembolj, če se pomisli, da ni vpogled izvršujoči organ glasom navedenega zapisnika neuspeha izvedenega dokaza priobčil tožitelju, nego le njegovi soprogi, o kateri v administrativnih spisih ni izkazano, da je bila v zmislu § 262. in nasled. zakona o osebnih davkih k sprejemu tega izreka, posebno pa k nadaljnji izjavi za ta izrek od davčnega zavezanca pooblaščen. Kar se nadalje tiče formalne oblike omenjenega zapisnika, ni označeno, kakor zahteva § 276. omenjenega zakona, da bi se bilo stranko opozorilo na nedostatek ponujenih knjig za popolniti, niti ni navedeno, da se je stranka branila dovoliti vpogled v nadaljnje knjige, oziroma, da so navedeni razlogi, s katerimi stranka svojo branitev opravičuje. Ker je formalni predpis § 276. strogo izvajati, je kršitev istega smatrati kot bistveno pomanjkljivost postopanja, ki jo je istotako iz prejšnjih razlogov uradoma upoštevati.

(Dalje sledi.)

M. Savić:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

V Džepu se izdeluje gramoz za železnico, kamenite kocke itd. Zaposlenih je tam v tej stroki približno 500 delavcev.

Matijevci, Kamenica in Bele vode nimajo železniške zveze. To jih ovira, da ne morejo v izdatnejši meri izkoristiti svojih prirodnih bogastev in delavskih moči.

Srbija ima povsod zadosti izvrstnih kamenolomov, ki pa niso s poti in z železnicami zvezani z ostalimi kraji. Tu so mišljeni kamenolomi v Studenici, v Radanju (granit), Dobru (granit), Krupanju (marmor in granit), Petkovicu, okraj mačvanski (beli granit), Novo Selo (jadranski granit), Izvorske Crnice (rdeči marmor), Željni, okraj župski (beli granit), Popina (peščenc), Rumunci (kvarec), Obor, okraj trstenički, Vrnjačka Banja in Badnjevac (beli marmor), Dpujlani, okraj masurički (trahit), Štip (trahit), Dihovo in Magarevo do Bitolja (granit), Pletvar, Prisd-Markov grad do Prilepa, Crkvice, okraj veleški (granit), Popadija, okraj veleški (škrljce), Makreš na Pčinji, srez pčinjski (črni in sivkasti trahit) itd. Poleg teh je tudi še več dobrih kamenolomov apnenca. Ko se ustvari prometne zveze, se bo marsikateri navedenih kamenolomov lepo razvijal.

V vojvodini so v Subotici, Somboru in Novem Sadu strojne delavnice za obdelovanje kamna.

V Novem Sadu se nahaja tovarna za kamene izdelke Ivana Šomona. Ima žago za izdelavo plošč in stroj za gladenje kamna. Zaposluje 12 delavcev. Kamen dobiva iz Arangelovca, Švedske in Italije. Kamen nabavlja v inozemstvu, dasi lastnik sam priznava, da imamo zadosti domačega kamena, izvrstnega po kvaliteti, kupuje pa ga v inozemstvu, ker ga ne more iz domačih kamenolomov lahko in poceni nabaviti. Izdela na leto okoli 4—8 vagonov mramornatih plošč, dalje izdeluje nagrobne spomenike in vse stavbne kamnoseške predmete.

V Sarajevu so štirje kamnoseki, ki imajo ročni obrat. Med njimi je največji obrat Antona Sušina. Apnenec dobavlja iz Hreše, 12 km oddaljene od Sarajeva.

V Bihonu (Bosna) se nahaja poseben kamen bihaci, ki se pa vsled dragega prevoza ne eksploatira.

S. H. Gutman, d. d. v Belišću, ima kamenolom z motornim pogonom, v katerem se izdela 12—15.000 normalnih vagonov peska za nasipanje železnic in cest.

V Osjeku ima motorno kamnoseško delavnico Fran Hendrich. V delavnici uporablja tri stroje za rezanje in 11 strojev za brušenje kamnov ter plinov motor na 25 konjskih sil. Stroj si je nabavila s kreditom, katerega mu je pred vojno dala ogrska vlada.

Hendrich zaposluje 22 do 80 delavcev. V selu Samorici v okraju Belovar je odkril ležišče prav lepega sivga in črnega granita, katero je pričel že eksploatirati.

(Dalje sledi.)

Glavna založba

F. ŠIBENIK - LJUBLJANA

Trgovina.

Trgovska pogajanja z Avstrijo. — V nedeljo dne 19. t. m. je odpotoval na Dunaj tajnik Trgovske in obrt. zbornice v Ljubljani g. Ivan Mohorič, da se udeleži trgovskih pogajanj naše kraljevine z Avstrijo kot ekspert naše delegacije.

Podražitev tobaka in cigaret. Uprava državnih monopolov namerava zvišati prodajno ceno za tobak in cigarete. Za koliko se zviša cena posameznim vrstam, še ni končno veljavno odločeno.

Naši industrijski proizvodi za tržišča v Palestini. — Neka trdka iz Jaffe se zanima za uvoz jugoslovanskih industrijskih proizvodov v Palestino. Po njenem prepričanju bi mogli z gotovo uredivitvijo in s primernim prizadevanjem zavzeti jugoslovanski industrijski proizvodi na tržiščih v Palestini kakor tudi v Siriji in v Egiptu prav odlično mesto. Interesentom-industrijalcem, ki se zanimajo za ta izvoz, je natančnejši naslov dotične trdke na razpolago v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Indeksne številke za preživljanje na Španskem. Leta 1914: 100, 1. 1920: 221, 1. 1921: 190, 1. 1922: 176, 1. 1923: 172, meseca maja t. l.: 178 in meseca junija t. l.: 178.5. Specijelno za živila je znašala indeksna številka za 1. 1914: 100, za 1. 1920: 205, za 1. 1921: 181, za 1. 1922: 174, za 1. 1923: 168, za mesec maj 1924: 177 in za mesec junij t. l.: 178.

Indeksna številka za nadrobno prodajo na Ogrskem. Za mesec julij 1914: 1, za mesec april 1924: 18.340.59, za mesec maj t. l.: 20.470.52, za mesec junij t. l.: 21.817.12, za mesec julij t. l.: 22.018.38, za mesec avgust: 21.442.68 in za mesec september t. l.: 21.299.12.

Mednarodna razstava kolonijalnih in eksotičnih predmetov v Lausanni. Trgovska zbornica v Lausanni pripravlja mednarodno razstavo kolonijalnih in eksotičnih predmetov, ki naj se vrši od 27. februarja do 12. julija 1925 v poslopiju »Comptoir Suisse« v Lausanni. Razstava bo pod protektoratom švicarske vlade ter bo obstojala iz sledečih skupin: 1. Živiljske potrebščine iz kmetijstva in morja; 2. Poljski in vodni pridelki, ki ne služijo prehrani; 3. gozdni pridelki; 4. različni drugi pridelki.

Prodaja koncentrirane kisove kisline. V zadnji številki smo priobčili uradno poročilo Saveza trgovcev v Zagrebu o prodaji kisove kisline. Med tem je Savez prejel od ministrstva za narodno zdravje nastopni dopis: »Gospod minister za narodno zdravje je z razpisom z dne 17. oktobra 1924 št. 46.212 odredil, da se izvajanje naredbe z dne 29. septembra t. l. št. 36.662 odgodi za en mesec pod pogojem, da se na vsak sod, iz katerega se prodaja koncentrirana kisova kislina, nalepi opozorilo, da je poraba kisline v koncentriranem stanju nevarna in da se mora pred uporabo razredčiti. V dobi enega meseca, tekom katerega se še sme prodajati koncentrirana kisova kislina na dosednji način, mora higijenski oddelek ministrstva za narodno zdravje sporazumno z ministrstvom trgovine in industrije točno predpisati vse potrebno, da se bo kisova kislina prodajala po zmislu prvotne prepovedi, da se čim skrbnejše prepreči vsaka možnost, da bi mogli konzumenti trgovati s koncentrirano kisovo kislino.«

Poravnave in konkurzi na Češkoslovaškem. — V mesecu avgustu t. l. je prijavljenih 135 prijav (meseca julija t. l. 138). V 132 primerih so se ugotovili dolgovi na 63.2 milj., premoženje pa na 20.4 milj. — Konkurzov je bilo v isti dobi priglašanih 36 (v mesecu juliju t. l. 41). Aktiva v 18 primerih, v katerih so že ugotovljena, so znašala 7.5 milj., pasiva pa 10.9 milj. žK.

Industrija.

Sladkorne tovarne v naši kraljevini. V naši kraljevini je v celoti osem sladkornih tovarn, od teh sta dve (v Usori in v Belju) državni; šest jih je pa delniških družb in sicer v Beogradu, v Osijeku, v Velikem Bečkerek, v Čupriji, Novem Vrbasu in v Crvenki. Delniška glavica teh šestih tovarn znaša 113 milijonov dinarjev. Z znatnim rezervnim fondom razpolaga edino tovarna v Osijeku, ki ima 22 milijonov delniške glavice in 60 milijonov dinarjev rezervnega fonda. Vseh osem tovarn more na leto izdelati 983.500 meterskih stotov sladkorja in sicer v Usori 33.500, v Beogradu 100.000, v Osijeku 120.000, v Velikem Bečkerek 150.000, v Čupriji 80.000, v Novem Vrbasu 150.000, v Belju 150.000 in v Crvenki 200.000 meterskih stotov. Med kampanjo (in izven kampanje) zaposlujejo posamezne tovarne sledeče število delavcev: Usora 300 (150), Beograd 600 (150), Osijek 1000—1200 (200), Veliki Bečkerek 1400, Čuprija 500 (100), Novi Vrbas 1000, Belje 600—800 (400), Crvenka 1500 (500).

Pospeševanje industrije na Turškem. — Turška vlada si prizadeva, da bi svojo državo industrializirala vsaj v toliko, da bi ji ne bilo treba uvažati vsaj najnujnejših potrebščin. Za pospeševanje industrije je izdala poseben zakon, po katerem daje vlada industriji za njegove namene na razpolago primerno zemljišče in oprošča uvozne carine vse za obrat domače industrije potrebne stroje. Veže pa te ugodnosti na pogoje, da je najmanj 55% investirane glavnice turške, da zaposluje industrija, katero smejo voditi edino le Turki, izključno le turške delavce. Ako nimajo Turki za udeležbo pri podjetju na razpolago zadosti glavnice, je inozemec dolžan, jim posoditi potrebno glavnicu proti primernim obrestim. Ker turški delavci niso kvalificirani za strokovna dela, je strogo izvajanje tega zakona skoro nepremagljiva ovira za uspešen razvoj inozemske industrije v Mali Aziji, osobito ker podrejena oblastva, največkrat le zato, da dobijo posamezniki bakšiš, tudi sicer stavijo inozemcem vse mogoče ovire.

TRBOVELJSKI PREMOG, DRVA, KOKS, ANGLEŠKI PREMOG, ŠLEZIJSKE BRIKETE dobavlja „**ILIRIJA**“, Ljubljana **KRALJA PETRA TRG 8. Telef. 220.** **Plaćilo tudi na obroke!**

Denarstvo.

Falzikati bankovcev po 10 in 100 dolarjev. Poslaništvo ameriških Združenih držav priobčuje, da so se nedavno pojavili falzikati ameriških bankovcev po 10 dolarjev emisije Rezervne federalne banke v Čikagi. Falzikati nosijo številko tresora »U 120.987«, a mesto da bi imeli v vsakem oglu črko »I« in številko »7«, imajo črko »T« in številko »5« v levem oglu gori in desnem doli. Pečat na bankovcu ni barvan. Vse številke so napisane z roko in modrilom. Istočasno so se pojavili falzikati po 100 dolarjev, ki so izvedeni na fotografski način. To je falzikat bankovcev Rezervne banke v San Franciscu, Kalifornija, serija 1914.

Za stabilizacijo dinarja. Na zadnji seji trgovske zbornice v Beogradu je podal njen podpredsednik g. Stanojević posebno poročilo o potrebi, da se dinarski kurz stabilizira. V svojem poročilu je med drugim povdarjal, da se moramo prizadevati, da se dinar stabilizira. Zboljšanje dinarja, dasi je potrebno in koristno, se ne sme izvrševati naglo in z valovanjem, posebno kadar se kaže v izvoznih sezonah in traja le kratek čas. Take izpremembe povzročajo velike izgube industriji in uvoznim ter izvoznim trgovini. Industrija izgubi, ker je kupila surovine z drago devizo in predno je surovine predelala, je deviza padla. Uvoz na trgovina ravnotako izgubi, ker ima na skladišču vedno večje blagovne vrednote nego znašajo krediti, in ako se dinar naglo izboljša, na primer za 20%, pade za toliko vrednost zaloge. Največ pa trpi pri naglem porastu dinarja izvozna trgovina. Nakupi na primer kodeljo v času, ko je bila češka krona vredna 2.40, prodaja jo pa, ko je vredna 2.10. Kakor je potrebna intervencija kadar dinar pada, tako je potrebno, da

se najde primerno sredstvo, da se dinar prehitro ne izboljšava in da se mu določi primeren povprečni kurz, ki naj bi se gibal v Zürichu od 7.20 do 7.40. Poročilo se v vsem strinja z izvajanjem uvodnega članka, katerega smo o tem predmetu priobčili v mesecu septembru tek. leta.

Promet.

Trasiranje novih prog. Tekom meseca oktobra t. l. se prične trasirati nova proga Rogatec—Krapina—Golubovac in Varaždin Koprivnica. S potrebo železniške zveze med Rogatecem, Krapino in Golubovcem se je na eni lanskim plenarnih sej na predlog zbor. prov. predsednika g. Jeana Schreya pečala tudi Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani in priporočila, da se sprejme ta proga v seznam najnujnejših železniških novih prog.

Otvoritev tovarne postaje na Sušaku. Od dne 7. oktobra t. l. se na postaji na Sušaku more nakladati in razkladati poleg drugega blaga tudi živina.

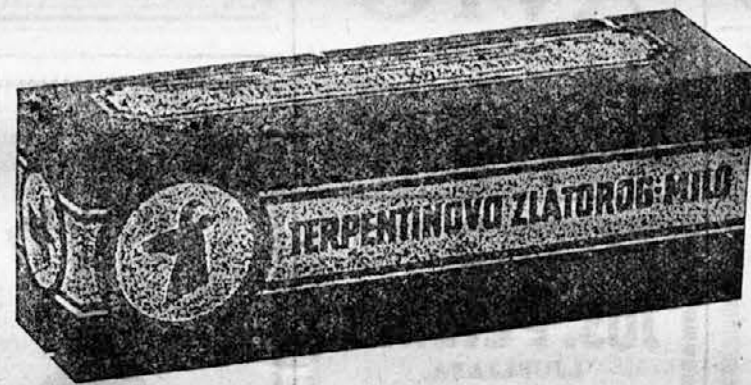
Telefonsko omrežje v naši kraljevini. Koncem leta 1923 je bilo v naši kraljevini 837 telefonskih central in javnih govorilnic ter 27.000 telefonov pri zasebnikih. Telefonske napeljave je bilo 27.268 km. Medkrajevno telefonsko omrežje obstoji iz nadzemskih, podzemskih ter podmorskih napeljav. Nadzemskih napeljav je bilo 64.638 km, rečnih kablov 3800 km in morskih kablov 5660. Telegrafskih linij je bilo koncem leta 1923 v naši državi 18.300 km.

Iz naših organizacij.

Slovensko trgovsko društvo v Mariboru. — Dne 22. t. m. je imelo slovensko trgovsko društvo v Mariboru pod vodstvom predsednika gosp. Vilka Weixla prilično dobro obiskano zborovanje. Na povabilo društva je predaval g. dr. Pretnar od Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani o obrtnopravni reciprociteti. Nato je g. predsednik Weixl poročal o novi uredbi glede delovnega časa in odpiranju in zapiranju v trgovskih podjetjih. Nove določbe so vzbudile pri navzočih mnogo nevolje in ostre kritike ter se je na predlog g. Miloša Oseta sklenilo, da se ta uredba tretira v ožjem odseku posamez nih strok in da se odločno zahteva potrebam in razmeram odgovarjajoča korektura. Sledilo je poročilo g. Weixla o ustanovitvi prostovoljne bolniške blagajne za samostojne trgovce mariborskega okoliša. Po dodatnih pojasnilih g. gremijalnega tajnika Zidanske se je na predlog g. Weixla sklenilo, da se izdela podroben načrt in zadeva obravnava na enem prihodnjih zborovanj. Končno se je sprejelo z odobravanjem poročilo predsednika o sklepih zborovanja Zveze gremijev, predvsem glede projekta novega obrtnega reda. Z vsem poudarkom se je zahtevalo, da se ima obdržati tudi v bodoče sistem skupnih zbornic, ki edini more dati garancijo za uspešna interesna zastopstva ter za složno sodelovanje trgovstva, obrtništva in industrije pri obravnavanju važnih gospodarskih vprašanj.

Carina.

Carinjenje vezanih knjig. Ker so se povodom carinjenja knjig dogajale neprilike in so carinski organi smatrali vse različno vezane za trdo vezane, je carinski svet pri generalni direkciji carin določil, da se ocarinijo kot trdo vezane knjige one knjige, ki so vezane v karton, platno ali kožo.

Zlatorog
terpentinovo
milo,

najnovejši izdelek Tvorin
Zlatorog, si je v kratkem
času, odkar je bilo vpeljano,
pridobilo splošno priljubljenost,
zato ne sme manjkati
v nobeni trgovini!

GOSPODARSKE PRILIKE V NEMČIJI
V MESECU SEPTEMBRU T. L.

(Konec.)

Najuspešnejša tekmeča nemške železarske industrije sta Francija in Belgija. Kar se tiče plačil računov za prejšnja naročila, so ostale razmere neizpremenjene. Denarja pomanjkuje. Plačilni roki se podaljšujejo, dasi je denar cenješi. Položaj v strojni industriji (izdelovanje lokomotiv in strojev) ni povsod enak. Dočim ima Breslava preobilo naročil, sta Berlin in Kassel skoro brez dela.

V elektrotehnični industriji se opazuje trajno izboljševanje. Posebno veliko naročil dohaja za avtomatske telefonske in električne medicinske aparate ter tramvaje z električnim pogonom. Osobito se opaža, da se je promet z električnimi žarnicami v zadnjih treh mesecih znatno povečal. Edina ovira za razvoj te industrije je pomanjkanje denarja in kreditov. **V kemični industriji** je položaj skoro neizpremenjen. Edino promet z umetnimi gnojili je nekoliko oživel. Tudi to industrijo ovirajo v razvoju dragi krediti.

Položaj industrije za fino keramiko je jako neugoden. Nade, ki so se stavile na velesejem v Lipskem, se niso izpolnile. Na velesejumu je dobila ta industrija le nekaj naročil za luksuzno blago.

Trgovina z lesom. Povpraševanje po blagu v notranji trgovini je nekoliko poživelo. Izvoz je jako malenkosten, ker je skoro nemogoč. Interesenti upajo, da se položaj nemškega lesnega trga v doglednem času izboljša.

Veletrgovina s papirjem. Tovarne imajo zadostna naročila. Vsako intenzivnejše delo ovira pomanjkanje kreditov.

Industrija stekla in kavčuka. Na do-

mačem tržišču je položaj jako slab; izvoz je skoro popolnoma ponehal.

Oblačilna industrija. Domnevalo se je, da se bo zaposlenost te industrije vsled sklepov londonske konference zvišala. Trgovanje je precej živahno. To industrijo ovirajo v razvoju nestalne cene surovin.

Bombaž se je začetkom septembra t. l. prodajal v Bremenu po 30.32 dolarjev; tekem meseca se je cena znižala (dne 23. na 26.30), a proti koncu meseca zopet zvišala na 29.80.

Povprečna cena prediva za 1 kg je bila 0.86 do 0.98 dol.

V konfekciji je promet živahnejši, ker se prebivalstvo preskrbuje za jesensko in zimsko sezono. Vendar se marsikateri dobavitelj boje, da konfekcijske nerji ne bodo mogli zadostiti svojim obveznostim.

Živiljenjske potrebščine. Izvoz je popolnoma prenehal. Vsled poročil o slabi letini se cene dvigujejo.

V sladkorni industriji je položaj povprečno dober. Sklepi za zimsko sezono oktober-december so že gotovi.

V industriji margarina se je položaj pobiljšal. Povpraševanje po tem blagu, posebno za boljše vrste, je vedno večje.

V pivovarski industriji je položaj slab, vendar so bila naročila v septembru t. l. večja nego v prejšnjem mesecu. Surovine so še vedno predrage; so 75% dražje nego v predvojni dobi.

V trgovini z vinom je položaj neizpremenjen. Slabi izgledi letošnje trgatve dajejo upanje na dobre kupčije s starim pridelkom. Posebno se pričakuje, da bo živahen promet med svobodnim in okupiranim delom Nemčije.

V nobenem primeru se ne more trditi, da se trgovina približuje predvojnemu stanju.

Promet je v vseh strokah reden, točnost je predvojna.

Ljubljanska borza.

Dne 24. oktobra 1924.

Blago. Deske škorote 13 mm, od 16 cm naprej, 2% 15 cm par., fco meja bl. 720; deske 25 mm, I. in II. gorenj. blago fco naklad. post. den. 600; deske škorote paral. 13 mm, 600 kos. 30 cm šir., 600 kos. 33 cm šir., 600 kos. 36 cm šir., fco meja den. 820; remeljni 7/7, 8/8, I. in II., fco meja bl. 710; bukova drva, 1 m dolžine, napolsuhe, fco naklad. postaja bl. 25; brusni les po lesnih uzancih Ljub. borze, fco naklad. postaja, 5 vag. den. 220, bl. 230, zaklj. 220.

Žito in poljski pridelki. Pšenica domača, fco Ljubljana den. 385; pšenica bačka, par. Ljubljana bl. 435; koruza bačka, par. Ljubljana bl. 335; oves bački, par. Ljubljana bl. 325; laneno seme, par. Ljubljana den. 680; pšenična moka bačka, št. 0 bas., fco Ljubljana bl. 620; pšenična moka domača, št. 0 bas., fco Ljubljana bl. 605; krompir, beli, fco Jesenice den. 120; fižol ribničan, očiščen, b/n, fco Postojna trans. bl. 590; fižol ribničan, orig., fco Ljubljana den. 475; fižol prepelčar, očiščen, b/n, fco Postojna trs. bl. 575; fižol prepelčar, orig., fco Ljubljana den. 470; fižol mandolon, orig., fco Ljubljana den. 350; fižol rujavi, orig., fco Ljubljana den. 400; jabolka za prešanje, fco nakladalna postaja, denar 80.

Vrednote: 7% investic. pos. iz l. 1921 bl. 62; Celjska pos. d. d. den. 210; Ljub. kred. banka den. 215, bl. 230; Merkantilna banka, Kočevje den. 123, bl. 128; Prva hrv. šted. den. 915; Str. tov. in liv. den. 130, bl. 148; Trh. prem. družba bl. 450; Zdr. papirnice Vevče den. 112, bl. 120; 4% zast. listi Kranj. dež. banke bl. 17; 4% kom. zadolž. Kranj. dež. banke, blago 88.

KUPUJMO IN PODPIRAJMO

izvrstno

Kolinsko cikorijo

domači izdelek.

Tržna poročila.

Dunajska borza za kmetijske produkte (22. t. m.). Današnji trg je bil pod vplivom slabših ameriških notiranj in mlačnejše praške tendence, toda le glede razpoloženja, ne pa glede cen, ki so v splošnem ostale nespremenjene. Kupčija v pšenici je bila slabša, v pivovarskem ječmenu mirnejša. Živahno povpraševanje po rži je popustilo. Povpraševanje je živahnejše po turščici in deloma po ovsu. Kupčija z rženimi in pšeničnimi mokami je bila mirna. Notirajo za kg vključno blagovno prometni davek v aK ab Dunaj: pšenica: domača 4250 do 4350, madžarska s Potisja 4700 do 4800, jugoslovenska 4500 do 4600; rž: 4400 do 4550; ječmen: domači 5400 do 6300, slovaški 5900 do 6500, za krmo 3800 do 4000; turščica: 3650 do 3750; oves: domači ali madžarski 3700 do 3800, rumunski 3650 do 3800; pšenični zdrob: domači ali madžarski 7700 do 7800; pšenična moka >0<: domača 7500 do 7600, madžarska 7100 do 7500, 3.10 do 3.25 Kč trans. Dunaj; krušna moka: domača I. 5600 do 5800; ržena moka: domača I. 6500 do 6600; otrobi: 2175 do 2225 aK.

Praški sejem na Dunaju. — Na dunajski sejem se je prignalo dne 21. t. m. 1720 debelih in 6765 mesnatih prašičev, in sicer debelih: 652 iz Ogrske, 609 iz Rumunske, 427 iz Jugoslavije, 18 iz Avstrije in 14 iz Poljske; mesnatih pa 23 iz Avstrije in 6739 iz Poljske. Cene: za prima debele prašiče 29.000 do 29.500, za srednje debele: 27.000 do 29.000, za stare debele 25.000 do 26.500, za angleške mesnate: 22.000 do 28.500 aK.

Žitne cene na Ogrskem. Indeksna številka za žito je bila, ako upoštevamo cene leta 1913 z 1, dne 30. aprila t. l. 15.655, dne 31. maja t. l. 17.108, dne 30. junija t. l. 15.226, dne 31. julija t. l. 21.421 in dne 31. avgusta t. l. 21.304. — Za posamezne vrste se indeksna številka za dan 31. avgusta t. l. sestavlja nastopno: pšenica 18.348, rž 18.384, ječmen 25.265, oves 19.768 in koruza 24.757, dočim je dne 30. aprila t. l. znašala za pšenico 14.664, za rž 15.907, za ječmen 17.155, za oves 15.156 in za koruzo 15.858.

Pred povišanjem sladkornih cen na Poljskem. Zveza sladkornih rafinerij na Poljskem (Varšava) je predložila vladi spomenico, v kateri zahteva 70 odstotno povišanje sladkornih cen.

Popolnoma varno naložite denar v Ljubljansko posojilnico

r. z. z. o. z., ki posluje v novopreurejenih prostorih
v Ljubljani, Mestni trg št. 6.

Hitilne vloge in vloge na tekoči račun obrestuje najugodnejše ter jih izplačuje
takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. — Posojila
daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvi.
Daje tudi TRGOVSKE KREDITE ter sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev.

Največje zanimanje

vlada za zgradbo stanovanjskih hiš sistema

„SEIDEL“

ker je zidanje v tem sistemu tehnično in ekonomsko
dovršeno, najhitrejšje in najcenejše. Splošno pozor-
nost vzbujajo

nosilci sistema „SEIDEL“,

ki nadomeščajo lesene stropnike, železobetonske
preklade itd. Natančnejše podatke dobite pri stavb-
nem podjetju Jakob Accetto, sin Ing. Viktor Accetto in
drug, Ljubljana, Tabor št. 2.

Stopnice **SEIDEL** Ograje :

Volna in trikotaža, galanterija
engros

Gaspari & Faninger - Maribor

JUGOEKSIM

Trgovska družba. Vekoslav Pelc & dr.

Import **LJUBLJANA** Export
Vegova ulica 8

TRGOVINA

s špecerijskim, kolonijalnim, materialnim blagom,
deležalnimi, poljskimi pridelki, lesom in lesnimi iz-
delki na debelo in drobno

TVRDKA

A. VOLK

LJUBLJANA

Veletrgovina žita in
mlevskih izdelkov
priporoča iz svoje zaloge

vse vrste pšenične
moke najboljših
banaških
mlinov,

otrobe, koruzne
in ajdove izdelke, kašo,
ješprenj, nadalje pšenico,
koruzo, oves, fižol
in druge

poljske pridelke.

Telefon št. 449.

Brzjavlj: VOLK.

ZAHTEVAJTE PONUDBE !

TISKARNA

„**MERKUR**“

Trg.-ind. d. d.

LJUBLJANA

Simon Gregorčičeva ulica
št. 15

Tiska časopise, pose-
nice, knjige, brošure,
letake, cenike, pravila,
lepake, vse trgovske
in uradne tiskovine itd.
v eni in v več barvah

Lastna knjigovoznica

Telefon št. 592

Račun pri pošt. škat. zavodu
št. 13.108

Koledarje

za leto 1925
izvršuje
točno
tiskarna Merkur.

NA VELIKO!

Priporočamo: galanterijo,
negavice, potrebščine za
čevljarje, sedlarje, rinčice,
podloge (belgier), potreb-
ščine za krojače in šivilje,
gumbe, sukanee, vezanine,
svilo, tehtnice decimalne
in balančne najceneje pri
JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

trgovina s hišnimi potrebščinami
emajlirano, pločevinasto in ulito
posodo, porcelanaslo, kameni-
nasto in stekleno robo.

Na debelo ! Na drobno !

AVTO

bencin, pnevmatika olje, mast, vse
popravila in vožnja. Le prvovrstno
blago in delo po solidnih cenah nudi
Jugo-Avto, d. z. o. z. v Ljubljani.

Priporočamo:

Jos. Petelinc

LJUBLJANA,

Sv. Petra nasip 7.

Najboljši živalni stroji v vseh
opremah Gritzer, Adler za
redelne in obrtne rabe,
istotam igle, olje ter vse pe-
camentne dele za vse sisteme.
Na grob!

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić in drug

= Ljubljana =

Bohoričeva ulica 24

Razširjajte

„Trgovski list“!

Veletrgovina
špecerijskega
in
kolonijalnega
blaga

**KAROL
HABER**
Maribor

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko
blago

raznovrstno žganje
moko in
deželne pridelke
raznovrstno
rudninsko vodo
Lastna pražarna za
kavo in mlin za di-
šave z električnim
obratom.

CENIKI NA RAZPOLAGO!

MERAKL

barve, mastila, lake, klej, emajl,
klt in zajamčeno čistil firnež
najboljše vrste nudi

MEDIĆ - ZANKL DRUŠBA
SOM. SAV.

Ljubljana
centrala

Maribor
podružnica

Novi Sad
skladišče

Tvornice: Ljubljana - Medvode

Telef. št. 233.

Telef. št. 233.

Tvrška

T. Mencinger

špecerijska in delikatesna
trgovina na veliko

Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 43

in

Komenskega ulica št. 24

priporoča prvovrstni bohinjski sir,
salami, ribje konzerve, prekajeno
šunko in meso pripravljeno po
praškem načinu. — Lastna pra-
žarna za kavo z električnim
obratom. — Velika zaloga ru-
dninskih vod.

JUHAN

se dobi v vseh
špecerijskih
prodajalnah.

Pisarna: Ljubljana,
Gradišče 13.

Stara tovarna nogavic in pletenin

M. FRANZL & SINOVI -- LJUBLJANA, Privoz 10

Lastnik: FELIKS FRANZL

Ustanovljeno
leta 1888

Varstvena znamka

Poštni predal 44
Telefon 425

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Dunajska c. 4 (v lastni stavbi)

Podružnice:

Maribor, Kamnik, Konjice,
Novo mesto, Ptuj, Rakek,
Slovenjgradec,
Sovenska Bistrica

KAPITAL in REZERVA Din 19.000.000.—.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

Ekspoziture:

Logatec,
Prevalje